

Workshop **IHD-doelstellingen en mogelijkheid om natuur en landbouw te verweven** met Jos Declerq (Natlandhoeve), Annelies Marchand (De Vierklaver), Dirk Cuvelier (Regionale Landschappen) en Chris Steenwegen (moderator, Wervel), in gesprek met de deelnemers.

Jos Declerq: 1+1= 3

- In de strikte scheidingsgedachte is landbouw 1 en natuur 1 en kan je die enkel van mekaar aftrekken, dan heb je 0.
- In het agro-ecologische model laten we landbouw en natuur samenwerken en is de uitkomst 3. Jos legt het kringloopsysteem uit, waar natuurgebieden een essentieel onderdeel van uitmaken. Met verarming van het natuurgebied kan je akkerland verrijken. Het schijnbaar waardeloze gras van natuurgebieden is de basisvoeding voor Jos' koeien. Die produceren vlees. Met de mest van de koeien bemest hij zijn akkers en produceert hij plantaardige, menselijke voeding. Dus: 1+1=3
- Jos pleit er voor dat elke boer die natuur en landbouw wil verzoenen op dezelfde tafel gaat staan: die van de biologische landbouw. Op die tafel staan we sterk en kunnen we ons onderscheiden van de rest.
- Jos stelt de zaken op scherp: Het huidige IHD-debacle is de schuld van de agro-industrie. Het zijn hun veefabrieken die zorgen voor nitraatprobleem in de lucht en het water. Andere boeren zijn er mee het slachtoffer van.
- Het hele IHD-gebeuren wordt ingegeven door invoer van veevoerders. Dat veevoer betekent een gigantische import van stikstof die in het milieu terecht komt. Op mijn bedrijf zit stikstof in een kringloop en wordt er niets extra ingevoerd. Toch worden ook agro-ecologische bedrijven gevisieerd door IHD. Dat kan niet!
- Steek veefabrieken in industriegebied ipv in landbouwgebied. Start in het nieuwe Antwerpse Saeftinghedok een geïntegreerd giga-bedrijf. Met meel van over de hele wereld kan daar industrieel vlees worden geproduceerd. Dan is het IHD-probleem voor de Vlaamse landbouw meteen opgelost.

Annelies Marchand: De Vierklaver

- Grondgebonden rundveebedrijf in Lokeren. Kreeg een beperking opgelegd voor het uitvoeren van stalmest, wat impliceert dat ze minder koeien mogen houden.
- Staalname werden genomen vlak na dat grasklaver werd ingewerkt. Grasklaver is een groenbemester die na het inwerken veel stikstof vrijgeeft. Een tweede staalname was negatief, maar de mestgiftbeperking is onherroepelijk.
- IHD niets met natuur te maken: landbouwbedrijven die hun dieren niet meer buitenlaten en luchtwassers hebben op de stal ontsnappen aan risico van te veel stikstofuitstoot. Maar is het daar waar we naartoe moeten?

Dirk Cuvelier: Regionale landschappen – beheerder van landschap in landbouwgebied

- Keuze tussen scheiden en verweven is altijd een strijd geweest. Nu nog altijd.
- Schetst het “Strijdtoneel Westhoek”: moeilijke relatie met de landbouworganisaties. Hun discours: geen morzel grond verloren aan bomen en struiken.
- Andere aanpak vereist: samenwerking met individuele boeren op bedrijfsniveau. De plannen voor natuurverfraaiing op boerderijen worden op de keukentafel gemaakt.
- Resultaat: kilometers hagen aangeplant, poelen aangelegd, projecten ter bescherming van de akkervogels.
- Moeilijke relatie met de landbouworganisaties: Door de persoonlijke aanpak van Regionale Landschappen verliezen zij vat op hun achterban. Lokale initiatieven van boeren, natuurbew, jagers, reg.landsch. om oplossingen te zoeken worden niet graag gezien. Brussel houdt graag touwtjes in handen.
- Rode en oranje kaarten zijn ook voor Reg. Landsch. een zure appel: Boeren die qua natuurbehoud en -verbetering al hun best doen op hun bedrijf, krijgen nu weer een klap. Terwijl agro-industrie in groentestreek Roeselare gewoon kan blijven voortdoen. Alsof daar geen erosie is. Zolang er geen definitieve keuze voor verweving wordt gemaakt, zal er blijven gevochten worden.
- Bedrijven die oranje of rode kaart krijgen zijn niet de industriële, maar de familiale. Dit laat zien voor welke landbouw men gaat in Vlaanderen?
- Vlaanderen wordt al decennia op de vingers getikt door Europa voor de slechte water- en luchtkwaliteit. De Vlaamse overheid deed niets en ging verder met het vergunnen van nieuwe, grotere stallen en veestapels, onder druk van de lobby. Tot er Europese boetes dreigden. Toen moest er wel worden gereageerd.
- Vanuit landbouwsector heeft men beslist (2014) om aantal landbouwbedrijven op te offeren om de meerderheid te vrijwaren en te kunnen laten groeien (kan zelfs nagelezen worden in Boer & Tuinder). Nu wil men dat compromis gaan contesteren door publieke opinie op een valse manier te bespelen.

Discussie:

- Hoe kan het Boerenforum dit oppakken? Met regionale landschappen als partner, want aan beide zijden vertrouwen. Polarisatie aanpakken, daar wil reg. Landschappen aan meewerken. Want het resultaat zal op lange termijn veel slechter uitpakken als het scheidingsdenken blijft zegevieren.
- Vooral kleinere bedrijven aan rand van natuur, kregen een rode of oranje kaart. Moet er solidariteit zijn van bedrijven (vooral grotere agro-industriële)? Bijvoorbeeld dat zij minder uitstoten zodat de totale uitstoot (achtergrondwaarde) verminderd, ipv die bedrijven aan rand van natuur te viseren.
  - > Jos: Nee andere boeren moeten niet mee betalen. Laat de gemeenschap betalen. Zij lieten toe dat die agro-industrie kon blijven groeien (politiek).
  - > Annelies: solidariteit misschien wel op zijn plaats.
- Nood aan landbouworganisatie die gangbaar en bio overstijgt. Het gaat niet zo zeer over het label, maar over de vorm van autonomie die we nastreven.

– In Vlaanderen moeten we de ambitie opbergen om de wereld te voeden met producten zonder meerwaarde: varkens voor Rusland, etc.

De consument moet prijs voor kwaliteit echter willen betalen. Daar wringt het schoentje. Nood aan wederzijds respect tussen boer en consument